

POLITIET

Politidirektoratet,
Postboks 8051 Dep.,
0031 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
201305038

Dato
09.09.2013

Høring - NOU 2013:9 Ett politi - rustet til å møte fremtidens utfordringer

Innledende kommentarer

Det vises til e-post av 1. juli 2013 med anmodning om høringssvar til Politidirektoratet innen 9. september 2013.

Oslo politidistrikt slutter seg helt klart til hovedanbefalingene i Politianalysen. Vi støtter en regionalisering av politidistriktene tuftet på en kvalitetsreform – ønsket om mer likeverdige polititjenester i hele landet. Vi mener arbeidet med å etablere nye regioner i større grad må ta hensyn til demografi, geografi og kriminalitet enn det som framkommer i analysen. En regionalisering av dagens distrikter må følges opp av en tilsvarende reform av nivå 2 i organisasjonen, lensmannskontorer og politistasjoner. Enhetene på dette nivået må reduseres betydelig for å sikre bærekraft og service overfor publikum. Oslo politidistrikt ser det også som avgjørende at politidirektøren får utvidede fullmakter for å sikre en tydelig ansvars plassering knyttet til styring og ledelse av politiet.

I tiden etter 22.7. 2011 har politidistriktet jobbet kontinuerlig og målrettet med å utvikle og forbedre organisasjonen. Arbeidet tar opp i seg anbefalingene fra 22. juli-kommisjonen, og vi ser at mange av tiltakene våre samsvarer med den utviklingen av norsk politi som anbefales i Politianalysen. Vi er enig i at mange av de tiltak som utvalget foreslår for å forbedre kvalitet og prestasjoner ligger innenfor politimestrenes myndighetsområde og både kan og bør iverksettes straks - uten å vente på beslutningsprosesser på overordnet nivå. I tiden som kommer skal politiet gjennom flere omfattende endringsprosesser. I denne sammenheng blir det viktig, så langt som mulig, å se de ulike endringene under ett og foreta klare prioriteringer. Vi er også avhengige av raske og tydelige beslutninger fra politisk nivå. Endringsviljen er stor, men vi trenger framdrift.

Oslo politidistrikt

Politimesteren
Postboks 8101 Dep., 0032 Oslo
Tlf.: 22 66 90 50

Org.nr.: 961398142
Postgiro: 7694.05.08319

Politidistriktet har følgende kommentarer:

Struktur og organisering

Kriterier for fremtidig politidistriktsmodell

Oslo politidistrikt er enig i formålet om å redusere antallet politidistrikter, og de kriteriene politianalyseutvalget har lagt til grunn for å få en objektiv vurdering av alternative modeller for ny politidistriktsstruktur. Vi er også enig i formålet om å oppnå robuste og mest mulig ensartede politidistrikter, som igjen legger til rette for enhetlig organisering. En reduksjon av antall politidistrikter vil gi et mer håndterbart kontrollspenn for politiets overordnede ledelse. Vi ser imidlertid at det å følge kriteriene *for* slavisk ikke alltid vil gi de beste løsningene. I enkelte tilfeller kan det ut fra en helhetsvurdering være like riktig å gi et mindre politidistrikt gode forutsetninger for å lykkes ved å sette det i stand til å løse oppgavene selvstendig. Forslaget til regioner har som formål å sikre en viss bemanning for å kunne sikre kvalitet i tjenesteutførelsen, men noen av forslagene har som nevnt tatt for lite hensyn til demografi, geografi, ferdselslinjer og kriminalitet. Oslo politidistrikt vil særlig drøfte denne tematikken med utgangspunkt i eget distrikt.

Organisering av politidistriktene

Oslo politidistrikt er enig i at de tre alternative modellene som beskrives er de mest aktuelle for å redusere dagens antall politidistrikter.

I fylkesmodellen vil politidistriktene fortsatt fremstå som lite robuste og gir tilnærmet ingen bedring mht. kvalitet og bærekraft. Kontrollspennet til politidirektøren vil fortsatt være for stort. Det er naturlig å drøfte fylkesmodellen siden fylket er et grunnleggende forvaltningsnivå i vårt land. Politiet har i dag et viktig samarbeid med fylkesmannen – spesielt i beredskapssammenheng. Det avgjørende for veien videre er at de nye politiregionene omfatter hele fylker. Å dele et fylke mellom to regioner vil skape unødvendige utfordringer i blant annet beredskapsarbeidet, men også på andre områder som krever samhandling. En reform i politiet tuftet på kvalitet bør ikke skape muligheter for ulikhet i samarbeidet med fylkesmannen. Fylket er en meget viktig jurisdiksjon og aktør i beredskapen.

Mellommodellen bygger opp under kvalitetsreformen, men gir ikke tilstrekkelig effekt. En vanlig svakhet i offentlige reformer er at når reformen først gjennomføres så blir den ikke omfattende nok. Dette er erfaringer fra våre naboland, som i disse dager gjennomfører ytterligere regionalisering. Bare halvparten av de foreslåtte regionene tilfredsstiller kravene til robusthet og kvalitet. Oslo politidistrikt kan derfor ikke anbefale denne mellommodellen.

Oslo politidistrikt er enig i at regionsmodellen er den som best tilfredsstiller kravene til robuste politidistrikter, enhetlig organisering, styring og ledelse og effektiv ressursutnyttelse. Vi viser dog til våre innledende merknader. Selv om vi er enig i at antall politidistrikter bør reduseres kraftig, så kan det ikke bare legges vekt på antallet ansatte i et distrikt. Analysen har i så måte et temmelig teknisk preg. Vi ser at den geografiske størrelsen på samtlige politidistrikter, unntatt Stor-Oslo, vil kunne gi utfordringer – blant annet når det gjelder transportkapasitet og samhandling. Dette blir særlig aktuelt dersom distriktene må kraftsamle tilgjengelige ressurser på kort varsel. Denne effekten kunne i betydelig større grad vært hentet ut rundt Oslo.

Når det gjelder distriktsgrensene til det foreslåtte Stor-Oslo politidistrikt, mener vi at det klart må tas mer hensyn til det samlede trusselbilde i regionen, kriminalitetsbildet, demografi og hovedstadsproblematikk. Målsettingen om å etablere mest mulig ensartede politidistrikter, kan ikke prioriteres foran hensynet til en effektiv kriminalitetsbekjempelse og robust beredskap i et lite område med stor befolkning.

Oslo er både en kommune og et tettsted, og disse to størrelsene følger ikke de samme grensene. Tettstedet Oslo er definert av Statistisk sentralbyrå og omfatter i tillegg til Oslo kommune hele eller deler av følgende kommuner i Akershus: Asker, Bærum, Skedsmo, Lørenskog, Oppegård, Rælingen, Ski, Nittedal og Sørum. Deler av Røyken kommune i Buskerud regnes også som en del av tettstedet Oslo. Det samlede innbyggertallet i dette området er ca. 1 million.

En tredje størrelse er Osloregionen som omfatter hele Akershus og flere kommuner i Buskerud, Oppland, Østfold og Vestfold. Innbyggertallet i Osloregionen er ca. 1,5 millioner.

I storbymeldingen (St. meld. nr. 31 (2002-2003)) er det definert 15 byregioner i Norge. To av disse byregionene, Drammensregionen og Mossregionen, regnes også som en del av Osloregionen. Et viktig kriterium da byregionene ble definert var at kommunene skulle ha et felles bo- og arbeidsmarked. I forlengelsen av dette er det naturlig å tenke at innbyggere som har et felles bo- og arbeidsmarked også innlemmes i samme politidistrikt.

De seks politidistriktene som foreslås i regionsmodellen inneholder alle flere byregioner, med unntak av Stor-Oslo som omfatter under halvparten av innbyggerne i Osloregionen. Det er for oss vanskelig å forstå at kommunene Asker og Bærum skal være en del av Stor-Oslo politidistrikt, mens for eksempel Lørenskog og Oppegård skal tilhøre politidistrikt Øst. Vi antar at politianalyseutvalget har funnet det mest hensiktsmessig å slå sammen hele politidistrikt og derfor ønsker å la disse kommunene følge Romerike og Follo politidistrikter til det nye distriktet Øst. Lørenskog og Oppegård kommuner har umiddelbar nærhet til Oslo kommune og kommunegrensene setter ikke lenger et naturlig skille for verken bebyggelse eller kriminalitet. En helhetlig polititjeneste og effektiv kriminalitetsbekjempelse tilsier at nye distriktsgrenser verken bør følge gamle distriktsgrenser eller kommunegrenser.

For oss er det åpenbart at den mest effektive måten å løse politioppgavene i Oslo-området på er å organisere politiressursene i ett politidistrikt. Blant annet nevnes at Oslo politidistrikt lenge har ment at Oslo lufthavn av beredskapsmessige grunner burde vært en del av politidistriktet. I dag samarbeider Romerike og Oslo politidistrikter om å planlegge og ivareta sikkerheten når VIP'er ankommer flyplassen, siden de fleste av dem skal besøke Oslo. Det er etter vår mening gunstig at hovedansvaret for sikkerhetstiltakene tillegges ett politidistrikt i fremtiden. Terrortrusselen i Norge er høyest i det sentrale Østlandsområdet, og noe av årsaken til dette er at landets hovedflyplass er lokalisert i dette området. Oslo lufthavn er også inn- og utfartspunkt for norske og utenlandske kriminelle. En mer enhetlig og effektiv innsats mot kriminalitet vil derfor bli styrket om Oslo lufthavn innlemmes i Stor-Oslo politidistrikt. Også etter den foreslåtte sammenslåing av distrikter, vil det være Stor-Oslo politidistrikt som disponerer både de største ordinære beredskapsressursene i landet og de nasjonale bistandsressursene.

Vi mener at politidistriktene Asker og Bærum, Romerike, Oslo og deler av Follo¹ bør slås sammen til et nytt Stor-Oslo politidistrikt. Det vil da bare være noen få områder som ikke faller innenfor definisjonen av storbyregionen Oslo. Geografisk vil dette fortsatt være det minste politidistriktet i Norge, men regionen omfatter en betydelig andel av befolkningen og kriminaliteten. En slik organisering av distriktet vil gi et mer robust politi og samsvare bedre med de polisiære behovene i hovedstadsområdet. Dette vil i sum gi en helt annen beredskap og legge til rette for en mer effektiv utnyttelse av de samlede ressursene. Samtidig innlemmes hele Oslo og Akershus fylke i ett politidistrikt, og Indre Østfold politistasjon i Follo politidistrikt innlemmes sammen med Østfold politidistrikt i politidistrikt Øst. Dette sikrer at de nye politiregionene inneholder hele fylker.

Ved å slå sammen politidistriktene Asker og Bærum, Romerike, Oslo og deler av Follo vil vi få et Stor-Oslo politidistrikt med til sammen ca 3800 ansatte (basert på bemanning pr. desember 2012). Dersom Romerike og deler av Follo politidistrikter tas ut fra politidistrikt Øst, vil Øst sitte igjen med en bemanning som fortsatt ligger innenfor det som i Politianalysen defineres som et robust politidistrikt sett i forhold til antall ansatte.

Vårt forslag til organisering av Stor-Oslo politidistrikt medfører at Østfold fylke ikke lenger er geografisk knyttet til øvrige deler av politidistrikt Øst. Det vil derfor være behov for å vurdere om det kan være hensiktsmessig å innlemme Østfold i Stor-Oslo politidistrikt - selv om deler av fylket ikke er en del av Osloreregionen. Østfold fylke er et folkerikt område med stor befolkningstetthet, og grenseovergangen ved Svinesund er den viktigste grenseovergangen til Norge. Mye av smuglingen som finner sted over Svinesund har knytninger til kriminalitet i Osloreregionen. Vår Seksjon for organisert kriminalitet har ofte oppdrag i dette grenseområdet, og samarbeider tett med Østfold politidistrikt og Tollvesenet. Det er ikke alltid enkelt å avgjøre om sakene sorterer under det ene eller det andre politidistriktet. Vi mener at et sterkt kriminaletterretningsmiljø er avgjørende for politiets suksess på denne grenseovergangen. Dette kan ivaretas ved at fagmiljøet samles og styres fra ett politidistrikt. På bakgrunn av ovennevnte, mener vi det er argumenter for at også Østfold fylke kan bli en del av Stor-Oslo politidistrikt.

Dersom også Østfold innlemmes i Stor-Oslo politidistrikt, vil bemanningen øke til ca 4400 ansatte. Som følge av dette vil politidistrikt Øst få en bemanning som ligger under grensen for det som anses som et robust distrikt. Dette kan kompenseres for ved å innlemme Søndre og Nordre Buskerud politidistrikter i politidistrikt Øst. Som følge av dette vil politidistrikt Sør bestå av politidistriktene Agder, Telemark og Vestfold. Da vil både politidistrikt Øst og Sør tilfredsstillende kravet til robusthet.

Vi ser at Stor-Oslo politidistrikt blir vesentlig større sett i forhold til antall ansatte enn samtlige av de fem andre distriktene. Dette mener vi er en naturlig konsekvens av at distriktet vil omfatte det eneste storbyområdet i Norge og landets hovedstad. Oslo er sete for Kongehus, Storting og regjering. Her er også departementene og hovedtyngden av direktoratene, de politiske sentralorganisasjonene, de kulturelle institusjonene og finansieringsinstitusjonene plassert - trusselbildet og sårbarheten blir tilsvarende stor. Samlet sett gir dette spesielle utfordringer for politidistriktets oppgaveutøvelse, ikke minst av sikkerhetsmessig art – blant annet ivaretagelse av Kongefamiliens sikkerhet, sikring av

¹ Follo politidistrikt dekker tilsammen 13 kommuner i indre Østfold og Akershus. Follo politistasjon har ansvar for 7 kommuner i Akershus og Indre Østfold politistasjon har ansvar for 6 kommuner i Østfold.

ambassader, sikkerhet under statsbesøk og andre større arrangementer som legges til landets hovedstad. Også alle andre vestlige land har et stort hovedstadspoliti.

Når det gjelder størrelsen på politidistriktet målt i antall ansatte, er det verdt å merke seg at forholdet mellom Oslo politidistrikt og landets minste politidistrikt er mye større i dag enn hva det vil bli med den foreslåtte endringen.

Et viktig argument for et Stor-Oslo politidistrikt slik vi foreslår, er at det innenfor et lite geografisk område vil være en betydelig beredskap tilgjengelig som operasjonssentralen kan mobilisere i løpet av kort tid for samlet oppgaveløsning i et innsatsområde hvor som helst i distriktet. Denne ressursen vil også kunne bistå i nabolandsdistriktene på kort varsel. På grunn av god infrastruktur i Østlandsområdet vil patruljene normalt kunne forflytte seg raskt fra et sted til et annet (responstid). Dersom politidistrikt Øst organiseres slik analyseutvalget foreslår, ser vi det som sannsynlig at det blir Stor-Oslo politidistrikt som må bistå i situasjoner der dagens Romerike, Follo eller Østfold politidistrikter trenger rask tilgang på ekstra ressurser. Slik bistand vil normalt være på plass i innsatsområdet mye raskere enn om patruljene skal mobiliseres fra Oppland og Hedmark.

I et robust Stor-Oslo politidistrikt ligger det også godt til rette for å realisere planene om å etablere en skalerbar operasjonssentral med kapasitet til å lede flere politiinnsatser samtidig og som ved behov også kan bistå andre politidistrikter.

Forslag til en alternativ mellommodell

Som tidligere bemerket, ser Oslo politidistrikt visse utfordringer knyttet både til regionsmodellen og mellommodellen. En alternativ modell som tar opp i seg elementer fra begge modellene, kan være å dele landet inn i 8 politidistrikter slik:

- Nord (Finnmark, Troms)
- Nordland
- Midt (Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal)
- Vest (Sogn og Fjordane, Hordaland)
- Sør (Rogaland, Agderfylkene)
- Sør-Øst (Buskerud, Vestfold, Telemark)
- Stor-Oslo (Akershus, Østfold, Oslo)
- Innland (Oppland, Hedmark).

Alternativt kan Østfold tas ut av Stor-Oslo og videreføres som eget politidistrikt.

Denne inndelingen vil fortsatt gi politidirektøren et håndterbart kontrollspenn og legge til rette for en enhetlig organisering av politidistriktene, samtidig som modellen vil gi en noe mer gunstig geografisk størrelse for flere av politidistriktene. Vi ser at ikke alle de foreslåtte politidistriktene tilfredsstillers analyseutvalgets kriterier for robusthet fullt ut, men foreslår at det vurderes om det likevel er grunnlag for å etablere dem som selvstendige politidistrikter. Dette kan innebære at de må omdisponere internt og/eller tilføres ressurser for å gi dem gode forutsetninger for å lykkes. En slik drøfting vil være naturlig å ta i forbindelse med en vurdering av særorganstrukturen.

Organisering av det enkelte politidistrikt

Oslo politidistrikt er enig i at en mest mulig ensartet og funksjonell organisering av politidistriktene er viktige forutsetninger for å oppnå de forbedringene som er nødvendig for etaten. Vi legger til grunn at det gis rom for lokale tilpasninger til de nye distriktenes særegenheter.

Vi er enig med politianalyseutvalget i at en funksjonell organisering kan by på utfordringer ved at resultatansvaret vil bli delt mellom driftsområder og sentraliserte fellesfunksjoner.

Vi ser gevinster ved å organisere fellesfunksjoner/fagmiljøer på distriktsnivå, som utarbeider felles arbeidsmåter og standardiserte metoder, samler trådene, sikrer oversikt, tenker helhet og samordning, og samtidig bidrar med beslutningsgrunnlag for driftsenhetslederne og distriktsledelsens overordnede strategiske styring. I tillegg vil disse miljøene kunne bidra til kunnskapsdeling og erfaringsoverføring på tvers av distrikter. Slike fellesfunksjoner bør ikke bli for store, men må ha tilstrekkelig kapasitet til å skape og bevare et fagmiljø og drive utviklingsarbeid. Fellesfunksjonene må dra veksel på og virke sammen med de lokale ressurspersonene i de forskjellige driftsområdene der produksjonen foregår.

Politianalysen legger til grunn at et robust politidistrikt må ha minimum 20 årsverk knyttet til enheten for ”Alvorlig og organisert kriminalitet”. Dette er vurdert å være tilstrekkelig for å etablere et fagmiljø med kompetanse og kapasitet til å håndtere et mangfold av metoder, krevende og omfattende saker, og samtidig ha døgnbasert tjeneste. Selv om vi legger til grunn at det er et fåtall saker som skal etterforskes i disse enhetene hvert år, tilsier erfaringer fra Oslo politidistrikt at 20 årsverk ikke vil være tilstrekkelig til å gjøre politidistriktene selvstendige i arbeidet med å bekjempe alvorlig og organisert kriminalitet.

Særorganer, støttefunksjoner og nasjonale bistandsressurser

Oslo politidistrikt er enig i at det bør foretas en gjennomgang og eventuelt restrukturering av særorganene.. Vi mener det er en god tilnærming å sette et tydelig skille mellom særorganfunksjoner og støttetjenester til politidistriktene. Fremtidig organisering av de nasjonale bistandsressursene² ved Oslo politidistrikt, bør etter vår mening også gjennomgås etter at regionsstrukturen er besluttet.

Overordnet organisasjonsstruktur

Oslo politidistrikt er enig i at Politidirektoratet omorganiseres slik at funksjoner som har en avgjørende innflytelse på politietatens drift og utvikling representeres på direktørnivå og dermed i politidirektørens ledergruppe. Vi ser at dette, i kombinasjon med færre politidistrikter og en tilpasset særorganstruktur, vil gi politidirektøren et mer håndterbart kontrollspenn og legge bedre til rette for en strategisk ledelse av politiet. Disse prinsippene for organisering bør så langt mulig gjenspeiles i organiseringen av det enkelte politidistrikt. Også der blir det viktig at ledernes kontrollspenn ikke blir for stort.

Analyseutvalget anbefaler at det etableres en organisasjon for politiets fellestjenester i Politidirektoratet som inkluderer anskaffelser og materiellforvaltning fra PDMT og andre

² Beredskapstroppen, krise- og gisselforhandlere, Politihelikopter, Bombegruppen, Den Kongelige Politieskorte og Seksjon for organisert kriminalitet.

relevante fellesfunksjoner som lønn, regnskap og sentralbord. Oslo politidistrikt er enig i de utfordringer som rapporten tar opp, men mener at den i for liten grad tar opp de underliggende årsakene til at det er slik. Konklusjonen om sentralisering som eneste løsning, synes derfor å være tatt på et for spinkelt grunnlag. For oss fremstår det uklart hvor stor utvalget ser for seg at "Politiets fellestjenester" skal være og om enheten primært skal være strategisk eller operativ.

Oslo politidistrikt er enig i at deler av *regnskapsfunksjonen* kan sentraliseres. Vi er derimot usikre på hvor mye det er å spare på å sentralisere *lønnfunksjonen*. En sentral enhet vil ikke kunne forholde seg til tusenvis av ansatte, og det vil være betydelig behov for at distriktene fortløpende ivaretar overtid, tilleggslister, endringer av tjenestested, sykefravær med mer.

Oslo politidistrikt stiller spørsmål ved om det kan være konkurransehemmende og i strid med regelverkets formål å sentralisere alle *anskaffelser* for politi- og lensmannsetaten under én aktør. Vi ser også at en sentralisering av anskaffelsesfunksjonen kan bli en mer byråkratisk måte å jobbe på. Vi har erfart at anskaffelses- og innkjøpsprosesser bør skje i tett samarbeid med operative enheter. Ved at brukerne involveres i anskaffelsesprosessen vil de få kunnskap om og et eierforhold til kontrakten. Dette bidrar til at man inngår riktige kontrakter sett i forhold til behovene og at brukerne følger kontrakten lojalt.

Et alternativ til sentralisering av hele anskaffelsesfunksjonen for politi- og lensmannsetaten kan være å skille mellom anskaffelser som skal dekke et enhetlig behov for hele etaten og anskaffelser som skal dekke spesielle behov lokalt.

Oslo politidistrikt ser positivt på at Politidirektoratet etablerer spisskompetanse innen anskaffelser og forvaltning av *eiendom*, som politidistriktene kan støtte seg på når de for eksempel fremforhandler større leieavtaler. Vi kan imidlertid ikke se at det vil være mer kostnadseffektivt at Politidirektoratet overtar det operative ansvaret for anskaffelser og forvaltning av eiendom.

I sum ser vi at det kan være både nødvendig og kostnadseffektivt å legge noen administrative støttefunksjoner sentralt. Det å standardisere og gi felles føringer til politidistriktene kan gi forutsigbarhet og tydelige rammer for den lokale handlefriheten. For at politimesterens resultatansvar skal være reelt er det imidlertid viktig at det ikke legges for sterke begrensninger på muligheten til å velge riktige virkemidler ut fra de utfordringer som til enhver tid eksisterer i politidistriktet.

Politiets oppgaveportefølje

En bred kontaktflate mellom politiet og publikum har gjennom mange år vært et klart politisk uttrykt ønske. Vi mener at analysen drøfter dette i for liten grad. Publikum skal kunne møte politiet også i situasjoner som ikke omfatter politiets kjerneoppgaver. Noe av begrunnelsen i analysen er at politiet i land vi sammenligner oss med har like høy tillit hos publikum selv om de ikke har forvaltningsoppgaver. Et annet argument er at disse oppgavene kan forrykke ledernes oppmerksomhet bort fra kjerneoppgavene. Det er godt mulig verdien av bredden i oppgaveporteføljen og nærhet til publikum ikke kan måles godt nok til å kunne forsvare et oppheng i politiet, men verdier kan også fastholdes uavhengig av empiri og tall. Oslo politidistrikt ønsker å holde fast ved en bred kontakt med publikum.

Finansielle argumenter har også vært nevnt. Forvaltningsoppgaver må utføres og kostnadene dekkes. Når det gjelder straffesaker kan disse nedprioriteres når pengene ikke strekker til. Til dette siste, hadde det også vært nyttig med en vurdering av hvor gode Politidirektoratet har vært til å beskrive denne utfordringen i løpende budsjettarbeid. Interessen for forvaltningsoppgaver har ikke vært tyngende. Dette kom tydelig fram i arbeidet med overføring av oppgaver fra politiet til UDI – Førstelinjeprojektet. Kunnskapen om og bevisstheten rundt denne oppgaven var manglende. Prosjektet viste et stort potensial knyttet til kompetanseheving og sentralisering av oppgaver i politidistriktene. Prosessen med førstelinjeprojektet (som vi her ikke beskriver nærmere) har vist at det ligger et betydelig potensial for effektivisering innen politiets forvaltningsportefølje som ennå ikke er tatt ut. Det må være bedre med en slik prosess og å ta ut et effektiviseringspotensial, enn å starte en overføring av oppgaver og ditto ressurser. Uansett må de finansielle utfordringene løses - uavhengig av hvilken organisasjon som skal løse oppgavene.

Etter vår mening vil også forvaltningsoppgaver kunne bidra til å opprettholde fagmiljøer i politiet, som sammen med kjerneoppgavene vil kunne skape robuste enheter. Vi vil uansett være en desentralisert og kostnadseffektiv organisasjon. Dette siste må selvfølgelig vurderes senere, men politiet løser ofte flere oppgaver med de samme ansatte, noe som gir en klar økonomisk gevinst.

Når dette er sagt, er Oslo politidistrikt langt på vei enig i utvalgets prinsipielle utgangspunkt for utvikling av og fokus på politiets fremtidige oppgaver. Oppgavesettet bør være mer spisset mot kjerneoppgavene og i fremtiden bør politiet kun ha tilleggsoppgaver som støtter opp om og har betydning for utførelse av kjerneoppgavene.

Oslo politidistrikt er enig i utvalgets forslag til oppgaver som bør beholdes av politiet. Vi er i det alt vesentlige enig i forslagene til oppgaver som kan overføres andre, men har følgende bemerkninger til noen av forslagene:

Analyseutvalget foreslår at utlendingsforvaltningen bør overføres til Utlendingsdirektoratet (UDI), som får det samlede ansvaret. Det knytter seg mye kriminalitet til ulovlig arbeidsinnvandring. Det er en kjent situasjon for politiet at én lovlig arbeidstillatelse blir misbrukt av flere illegale innvandrere, og at arbeidstillatelser blir brukt til noe helt annet enn hva de er gitt til. Det er også kjent for politiet at utenlandske borgere skjuler sin identitet for å oppnå sosiale og økonomiske rettigheter de ikke har krav på, og/eller for å drive kriminell aktivitet i Norge. Oslo politidistrikt er derfor spesielt betenkt over at etaten ikke lenger skal være den som mottar og behandler søknader om arbeidstillatelse. Vi vil som følge av dette miste et viktig informasjonsgrunnlag som vi i dag nyttiggjør oss når vi utøver kontroll. Kontrollvirksomheten vil igjen kaste informasjon tilbake til saksbehandlingen. Det er viktig at disse to prosessene sees i nær sammenheng og utøves av én aktør.

Politiet bør som et minimum beholde myndigheten til å bortvise etter utlendingsloven §§ 17 og 18, slik at utlendinger ikke blir løslatt etter boteleggelse før bortvisningsvedtak er fattet og forkynt. Videre bør myndigheten til å opprette og forberede utvisningssaker etter utlendingsloven §§ 8 og 13 beholdes. Det er politiet som påtreffer personer som begår kriminalitet eller oppholder seg ulovlig i riket. Det er hensiktsmessig at politiet kan initiere disse sakene slik at de raskt kan bli effektivt. En rask behandling av straffesaker, sammen med effektiv bruk av hjemlene for bort- og utvisning, vil kunne forebygge og redusere kriminalitet.

Ved en eventuell overføring av førstelinjeoppgavene må politiets behov for opplysninger fra utlendingsdatabasen (UDB) ivaretas slik at politiets kontrollmuligheter ikke svekkes. Regelverket må åpne for at politiet får de opplysningene de trenger fra UDB, og det samme vil gjelde for UDI i forhold til tilgang til vandelsopplysninger fra politiet.

Politidistriktet ser at utstedelse av pass kan overføres Skatteetaten, men at dette vil få noen konsekvenser som bør utredes nærmere. Det å overføre oppgaven til Skatteetaten vil svekke muligheten politiet i dag har til å vurdere om pass bør utstedes eller ikke. Politiet kan benytte passhindring for å unngå at personer som blir straffeforfulgt får mulighet til å unndra seg straffeforfølgning ved å forlate landet. Passhindring forutsetter tilgang til politiets registre. Bruk av politiets registre har avdekket at personer har forsøkt å få pass utstedt i andres identitet. Det nære samarbeidet vårt passkontor har med andre enheter ved distriktet vil ikke kunne oppnås dersom utstedelse av pass overføres Skatteetaten. Vi har også store fordeler av å kunne nyttiggjøre oss opplysninger i passregisteret. Politidistriktet kan ikke se at det vil ligge en økonomisk gevinst for staten ved å flytte oppgaven ut. Det å utstede pass er riktig nok en sivil oppgave, men den har grensesnitt mot de polisiære oppgavene, og bidrar samtidig til at politiet kan opprettholde en bred kontaktflate med publikum. For oss står det særlig sentralt å ikke bare ha strafferettslig kontakt med vårt publikum. Politiet er en desentralisert, lett tilgjengelig og billig serviceaktør i offentlig sektor. En samlet vurdering tilsier at politiet fortsatt bør utstede pass.

Oslo politidistrikt mener at skiltmyndigheten ikke bør overføres Statens vegvesen, men beholdes i politiet. Det vil svekke politiets mulighet til å drive helhetlige trafikksikkerhetsarbeid om vi ikke kan kontrollere antall og plassering av skilt, men kun skal bruke ressurser på håndhevelse, etterforskning og irettesføring av kjøring i strid med trafikkskilt utplassert av en annen aktør. Politiet vil også miste den direkte forbindelsen til trafikkavviklingen, og sammenhengen mellom vedtaksmyndighet og kontrollmyndighet vil bli borte. Politiet foretar daglig patruljering og regulering som har betydning for hvordan vedtaksmyndigheten bør utøves. Skiltmyndigheten er forøvrig et viktig virkemiddel i bederedskapssammenheng og i kriminalitetsbekjempelsen.

Politidistriktet mener at håndtering av hittegods og godkjennelse av brukthandler bør beholdes av politiet. I vårt arbeid med vinningskriminalitet ser vi det som en stor fordel å ha kontroll- og godkjennelsesmyndighet for brukthandlere. Dette gir oss mulighet til å finne tyvegods og oppklare straffesaker. Vårt Hittegods-kontor tar også hånd om beslaglagte gjenstander fra straffesaker hvor eier ikke kan spores.

Politianalysen legger til grunn at brukthandel i dag stort sett skjer over nettet. Oslo politidistrikt godkjente i 2012 til sammen 201 søknader om brukthandelbevilling. Dette er en del av politiets arbeid mot vinningskriminalitet. Det er krav om at IMEI-nummer skal protokollføres ved omsetting av mobiltelefoner, noe som antas å ha forebyggende effekt.

Oslo politidistrikt mener at godkjennelse av vaktelskaper og ordensvakter fullt ut bør tilligge politiet. Godkjennelse og kontroll har betydning for opprettholdelse av ro og orden. Dette arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom vårt Bevillingsavsnitt og de lokale politistasjonene. Politiet har muligheten for effektiv vandelskontroll, og ordensvaktens utøvelse av virksomheten påvirker antallet ordensoppdrag og konflikter politiet må håndtere. Dersom oppgaven overføres andre, vil politiet fortsatt måtte foreta vandelsvurderinger. Den nærhet som i dag eksisterer mellom operativt mannskap og

Bevillingsavsnittet, sikrer at kontrollmyndigheten får kunnskap om ordensvakter det er aktuelt å varsle vaktvirksomheten om.

Politidistriktet mener at utstedelse av kjøresedler kan overføres Statens vegvesen, men etter vår vurdering vil det gi liten gevinst. Politiet vil fortsatt måtte bistå med vandelskontroll og beholde myndigheten til å kontrollere, beslaglegge og inndra kjøresedler, både forvaltningsmessig og i tilknytning til straffesak.

Hovedformålet med etableringen av barnehus var å bedre rettssikkerheten til barn, unge og psykisk utviklingshemmede utsatt for overgrep. Målgruppens inngang til barnehus starter med det anmeldte forholdet og straffesaken er det helt sentrale i barnehusets virksomhet. I forbindelse med dommeravhør er det ulike hensyn og oppgaver som skal løses. Rettslige og etterforskningsmessige oppgaver løper parallelt med sikkerhets- og omsorgsvurderinger, samt oppgaver knyttet til medisinsk undersøkelse, kartlegging av behandlingsbehov og planlegging av oppfølging og behandling. Barnehuset samler de offentlige instansene på ett sted, og evalueringen av virksomheten har vist at de forskjellige aktørene har klart å skille rollene. Samtidig er det høy tillit mellom de ulike profesjonene som møtes i barnhuset.

Evalueringen viser at barnehusene fungerer godt og har bidratt til økt kvalitet på straffesakene, og dermed også økt rettssikkerhet for målgruppen. Oppgaver politiet tidligere brukte mye ressurser på blir i dag ivaretatt av barnehusene.

Barnehusene er en suksesshistorie og den vellykkede barnehusmodellen i Norge får også internasjonal oppmerksomhet. Det kan ikke dokumenteres at suksessen har sammenheng med at barnehusene er organisert og ledet av politiet, men det er grunn til å anta at dette har vært sterkt medvirkende. Representanter fra både helsevesenet og barnevernet har uttrykt ønske om at barnehusene forblir organisert i politiet.

Oslo politidistrikt ønsker å beholde og videreutvikle ordningen.

Styring

Oslo politidistrikt er enig i at politidirektørens myndighet og rolle bør styrkes, både i forhold til politidistriktene, særorganene og Justis- beredskapsdepartementet. Oslo politidistrikt, som i dag får tildelt sine budsjettrammer i eget kapittel i statsbudsjettet, vil som del av Stor-Oslo politidistrikt få sine rammer tildelt av politidirektøren. I denne sammenheng bemerker vi at det er av stor betydning at denne styringsinformasjonen formidles politimestrene så raskt som mulig etter at statsbudsjettet er lagt frem i oktober – og ikke i februar som øvrige politidistrikter erfarer i dag. Dette er viktig for distriktenes mulighet til å planlegge, foreta intern budsjettfordeling, effektiv økonomistyring og utøvelse av forutsigbar ledelse.

Merknader til faktagrunnlaget i rapporten

Oslo politidistrikt påpeker følgende:

Figur 15.13, side 181, viser at Oslo politidistrikt har 135 påtalejurister i 2012. Det rette antallet er 120. Politianalyseutvalget skriver blant annet at antallet positive påtaleavgjørelser

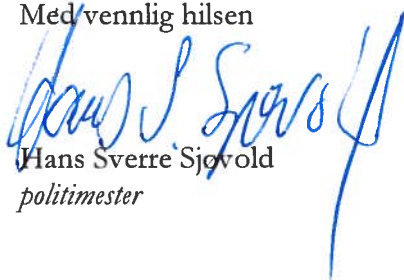
per påtalejurist er med på å gi et bilde av organisasjonens påtalekapasitet. Vi mener at dette er for unyansert. Påtalejuristene ved Oslo politidistrikt behandler hvert år langt flere alvorlige og krevende saker enn noen andre politidistrikter i Norge. Mange av disse sakene krever omfattende etterforskning over lang tid og binder opp påtaleressurser. Oversikten over antall positive påtaleavgjørelser per påtalejurist tegner etter vår mening derfor på ingen måte et riktig bilde av politidistriktets påtalekapasitet.

Figur 15.8, side 175, viser gjennomsnittlige antall ansatte på vakt per time i oktober i 2012 for utvalgte politidistrikter. Oslo politidistrikt har tidligere meldt inn til konsulentfirmaet McKinsey og Company, som har bistått analyseutvalgets sekretariat, at grunnlagsdataene for natt i helg og natt til mandag ser ut til å gi feil bilde av gjennomsnittsbemanningen for Oslo politidistrikt. Dette utslaget ser fortsatt ut til å være der.

Figur 15.10, side 177, legger til grunn 62 årsverk på Oslo politidistrikts operasjonssentral. Det korrekte er 55 årsverk (7 årsverk inngår i ledelse og fagstab og disse produserer ikke i PO).

Tabellen viser at 62 årsverk fører 1374 oppdrag i PO i gjennomsnitt, noe som til sammen gir 85188 oppdrag i PO i 2012. Dette er lavere enn våre tall. I 2012 loggførte politidistriktets operasjonssentral til sammen 96439 oppdrag i PO.

Med vennlig hilsen

Hans Sverre Sjøvold
politimester

Saksbehandler:
Holmedal/Kapstad
22669471/22668061

Kopi til:
Seniorrådgiver Gunnvor Hovde, Juridisk
avdeling/Utretningsseksjonen,
Politidirektoratet